

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2020-2023 JA VOIMAVARAT VUODELLE 2023

1. STRATEGISET VALINNAT

Kotimaisten kielten keskus (Kotus) edistää toiminnallaan seuraavia tavoitteita hallitusohjelmasta ja opetus- ja kulttuuriministeriön strategiasta:

1. Kansalaisten yhdenvertaisuus, tasa-arvo, yhdenvertaiset oikeudet, demokratia ja osallisuus sekä luottamus yhteiskunnan instituutioihin vahvistuvat. (Luvun 4 tavoitteet 1 ja 3)
2. Maahanmuuttajien integroituminen yhteiskuntaan vahvistuu. (Luvun 4 tavoite 2)
3. Kansalaislähtöisiä julkisia palveluita kehitetään. Edistetään digitaalisia palveluita ja esteettömyyttä sekä selkeää hallinnollista kieltä. (Luvun 4 tavoitteet 1 ja 3)
4. Luova, tutkiva ja vastuullinen toiminta uudistaa yhteiskuntaa. (Luvun 4 tavoitteet 1 ja 3)
5. Merkityksellisen elämän edellytykset turvataan yhdenvertaisesti. (Luvun 4 tavoitteet 1, 2 ja 3)

Hallinnonalan yhteisenä tavoitteena Kotus edistää aktiivisesti Agenda 2030-ohjelman ja Terveet tilat 2028-ohjelman tavoitteiden toteutumista toiminnassaan.

2. TAVOITETILA

Kotimaisten kielten keskus vaikuttaa yhteiskunnan uudistumiseen luovalla, tutkivalla ja vastuullisella toiminnallaan tuottamalla tietoa kielestä ja sen merkityksestä kansalaisille. Avoimesti tarjoamallaan julkaisuilla ja aineistoilla Kotus edistää mahdollisuuksia digitaalisten palvelujen ja uuden tutkimustiedon tuottamiseen. Edistämällä selkeää hallinnollista kieltä ja tarjoamalla kansalaisille kieleen liittyvää tietoa ja palvelua Kotus edistää kansalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia keskusteluun ja vuorovaikutukseen yhteiskunnan eri tasoilla ja näin vahvistaa luottamusta yhteiskunnan instituutioihin.

3. KOTIMAISTEN KIELTEN KESKUKSEN TOIMINTA-AJATUS

Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle Suomessa. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen käyttöä ja kehittymistä. Keskus tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kielelliselle kotouttamiselle.

4. TULOSTAVOITTEET

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kotus pyrkii lisäämään yhteiskunnallista vaikuttavuutta strategiatyön toimeenpanoon sisältyvän vaikutusohjelmatyön kautta. Vuonna 2023 jatketaan kolmea käynnistynyttä vaikutusohjelmaa (selkeän julkisen kielenkäytön edistäminen, kansalliskielet ja monikielinen Suomi sekä verkkopalveluiden vaikuttavuus) ja käynnistetään kolme uutta vaikutusohjelmaa (Kotuksen sanakirjatyön tulevaisuus, kieliteknologian hyödyntäminen ja Kotuksen asiakaspalveluprosessien vaikuttavuus).

Tavoite 1:

Hallinnollinen kieli kehittyy selkeämmäksi. Selkeä kieli ja Kotuksen antamat kieleen liittyvät julkiset palvelut vahvistavat demokratiaa, osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnan instituutioihin. (Strategiset valinnat 1, 3 ja 4)

Toimenpide:

Kotus jatkaa Hyvän virkakielen toimintaohjelman ehdotusten toteuttamista laatimalla ja markkinoimalla olemassa olevilla resursseilla vapaasti verkosta saatavia apuneuvoja viranomaisten kielenkäytön kehittämiseksi.

Tavoite 2:

Kotus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotimaisten kielten oppimiselle osana kotoutumista. (Strateginen valinta 2)

Toimenpide:

Kotuksen suomi - somali -sanakirjan ja suomi - kurdin kielet -sanakirjat valmistuvat suunnittelukaudella. Kotuksen suomi - somali- ja suomi - kurmandži-sanakirjat ovat valmistuneet ja suomi - sorani-sanakirja on aloitettu suunnittelukaudella.

Tavoite 3:

Kotuksen kielitiedon digitaaliset palvelut ovat tasavertaisesti saavutettavia. (Strategiset valinnat 3, 4 ja 5)

Toimenpide:

Kotus kehittää olemassa olevilla resursseilla verkkojulkaisukokonaisuuttaan kansalaisten ja yhteiskunnan monenlaiset tarpeet huomioiden. Vuonna 2023 Kotus käynnistää erillisellä kehittämisrahoituksella verkkojulkaisemisen yhtenäistämishankkeen teknisen toteutuksen vuonna 2022 tehtyjen vaatimusmäärittelyjen pohjalta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Kotimaisten kielten keskus toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Voimavarojen hallinta

Konsernitavoitteiden mukaisesti virasto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen. Virasto ottaa toiminnassaan huomioon lainsäädännön mukaiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovelvoitteet niin toiminnallisesta kuin henkilöstöpoliittisesta näkökulmasta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset vuosille 2020-2023 toiminnallisesta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Tilat ovat tehokkaasti käytössä valtion toimitilastrategian mukaisesti. Hankintapolitiikka perustuu valtion keskitettyihin palveluihin.

5. RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla varmistetaan strategian ja tavoitteiden toteutuminen, toimintaedellytykset ja toiminnan jatkuvuus sekä talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus, sekä hyvä hallintotapa. Riski on mahdollinen tulevaisuuden tapahtuma, joka voi vaikuttaa näiden tavoitteiden saavuttamiseen. Myös mahdollisuuksien käyttämättä jättäminen on riski.

Kotuksen keskeiset riskialueet ovat henkilöstöön liittyvät riskit (henkilöstön riittävyys, osaamisen keskittyminen avainhenkilöille sekä henkilöstön resilienssi ja hyvinvointi muutoksissa), talouteen liittyvät riskit (määrärahojen riittävyys ja tulevaisuusinvestointien puute) ja digiturvallisuuteen liittyvät riskit (mm. kyberuhat). Rahapelitoiminnan tuloihin liittyvä riski on toteutunut, ja toimenpiteet käynnistetty riskin hallitsemiseksi. Riskienhallintaa arvioidaan säännöllisesti.

6. MUUT ASIAT

Virasto osallistuu Sivistyshallinto 2030 -muutosohjelman toteuttamiseen ministeriön ja kaikkien virastojen yhteistyönä. Uudistus toteutetaan vuosina 2023-2026.

7. VOIMASSAOLO JA SEURANTA

Tässä sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja sopimuksen muuta toteutumista arvioidaan vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön ja viraston välillä käytävien tulosneuvottelujen yhteydessä ja ministeriön tilinpäätöksessä koskien kirjanpitoyksiköjä sekä tarvittaessa erillisissä ministeriön ja viraston välisissä kokouksissa. Virasto raportoi opetus- ja kulttuuriministeriölle edellä esitettyjen tavoitteiden, ml. konkreettiset toimet, saavuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä vaikuttavuudesta vuosittain tilinpäätösasiakirjassaan. Lisäksi tulee raportoida yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta ja käytännön toimenpiteistä ja toimittaa vuosittain edellisiä koskevat voimassaolevat suunnitelmat ministeriölle helmikuun loppuun mennessä. Virasto huolehtii myös Valtiokonttorin ohjeiden mukaisesti vastuullisuusraportoinnista.

ALLEKIRJOITUKSET

Atte Jääskeläinen
ylijohtaja
Leena Nissilä
johtaja
Katariina Simonen
hallitusneuvos

LIITTEET

Liite 1

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Virastokohtainen yhteiskunnallinen vaikuttavuus					
Mittari: Strategian toimeenpanoa tukevat vaikutusohjelmat (kpl)				Kotus: 3	Kotus: 6
Tavoite 1: Hallinnollinen kieli kehittyy selkeämmäksi. Selkeä kieli ja Kotuksen antamat kieleen liittyvät julkiset palvelut vahvistavat demokratiaa, osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnan instituutioihin.					
Toimenpide: Kotus jatkaa Hyvän virkakielen toimintaohjelman ehdotusten toteuttamista laatimalla resurssiensa puitteissa vapaasti verkosta saatavia apuneuvoja viranomaisten kielenkäytön kehittämiseksi.					
Mittari: Virkakielen verkkokurssien kävijämäärä eOppivassa (kävijämäärä yhteensä, kumuloituva luku) *	2 293	5 400	8 538	23 300	35 300
Tavoite 2: Kotus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotimaisten kielten oppimiselle osana kotoutumista.**					
Toimenpide: Kotuksen suomi-somali ja suomi -kurdinkieli -sanakirjat valmistuvat suunnittelukaudella **					
Mittari: Maahanmuuttajakielten sanakirjojen julkaistut sana-artikkelit (kpl/vuosi)	11 620	7 715	2 311	8 000	8 000
Tavoite 3: Kotuksen kielitiedon digitaaliset palvelut ovat tasavertaisesti saavutettavia.					
Toimenpide: Kotus kehittää verkkojulkaisukokonaisuuttaan kansalaisten ja yhteiskunnan monenlaiset tarpeet huomioiden.					
Mittari: Verkkopalvelun kävijämäärät (kävijät/vuosi)	4 462 421	6 014 431	5 363 157	4 400 000	4 500 000

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA2023-asiakirjaan.

*Virkakielen verkkokurssien kävijämäärä eOppivassa (kävijämäärä yhteensä, kumuloituva luku). Aiemmin asetettu tavoite koski yhtä eOppivassa valtionhallinnon käyttöön julkaistua kurssia. Uusi tavoite koskee vuodesta 2021 alkaen 2-3 ja vuodesta 2022 alkaen viittä avoimesti julkaistua kurssia.

** Kotuksen suomi-somali- ja suomi-kurmandži-sanakirjat ovat valmistuneet ja suomi-sorani-sanakirja on aloitettu.

Liite 2

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta: suoritteet ja julkishyödykkeet sekä palvelukyky ja laatu.

Toiminnallinen tehokkuus: tuottavuus ja taloudellisuus.

Tavoite/toimenpide	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
SUORITTEET JA JULKISHYÖDYKKEET					
Julkaisut (painotettu kappalemäärä) 2018=3 500	4 521	3 493 x)	3 224	4 500	4 500
Kielineuvonta (vastauksia, kpl) 2018=6 000 Suomen kieli Ruotsin kieli	8 881	7 673	7 070	6 500	6 500
Esitelmät ja asiantuntija-tehtävät (kpl) 2018=400	488	297	396	500	500
Kielenkäytön opetus (tuntia) 2018=1 100	1 490	1 183	797	850	850
Verkkosanakirjojen sana-artikkelit (kpl/v.)	59 177	24 985	18 746	72 700	19 280
PALVELUKYKY JA LAATU					
Asiakaspalaute (asteikko 1-4) 2018=3	4	4	4	3	3
TUOTTAVUUS					
Julkaisut, painotettu kappalemäärä (kpl/htv)	323	218	202	182	182
Kielineuvonta (vastauksia/htv) 2018=2 190	3 094	2 361	2 092	2 167	2 167
Esitelmät ja asiantuntija-tehtävät (kpl/htv) 2018=30	42	28	41	29	29
Kielenkäytön opetus (tuntia/htv) 2018=223	204	167	125	190	190
Verkkosana-kirjojen sana-artikkelit (kpl/htv)	1 712	679	523	475	433
TALOUDELLISUUS					
Julkaisut, painotettu kappalemäärä (euroa/kpl)	199	316	345	403	403
Kielineuvonta, vastauksia (euroa/kpl)	21	25	28	26	26
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät (euroa/kpl)	1 674	2 488	1 739	2 180	2 180
Kielenkäytön opetus (euroa/tunti)	171	324	488	165	165
Verkkosanakirjojen sana-artikkelit (euroa/kpl)	39	94	121	140	153

x) laskentatapa muuttunut vuodesta 2020 lähtien.

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA 2023-asiakirjaan.

Kielineuvonnan vastausten kielijakauma (suomi/ruotsi) raportoidaan vuosilta 2022 ja 2023

Liite 4

Voimavarojen hallinta

Määrärahat (1 000 euroa)	2 022	2023	2024	2 025	2 026
	TA2022	TA2023	kehys	kehys	kehys
			13.4.222	13.4.2022	13.4.2022
Momentti 29.40.03	4 547 + 42 = 4 589	4 488	4 459	4 459	4 459
Momentti 29.40.53.2	327	avoinna	avoinna	avoinna	avoinna
Momentti 29.40.53.2	115				

Myöntö 24.1.2022 327 000 euroa mm. maahanmuuttosanakirjahankkeeseen ja verkkojulkaisemisen yhtenäistämiseen.

Myöntö 12.8.2022 115 000 euroa, Kotuksen kehittämishankkeisiin vuonna 2022: 84 000 euroa digitointihankkeeseen ja 31 000 euroa murresanakirjaan ja uuden sukupolven osaajien kouluttamiseen.

IIITA2022: 42 000 euroa palkkausten tarkistuksista.

Tulosneuvotteluissa 7.11.2022 todettiin, että okm varautuu rahoittamaan vuonna 2023 hakemuksesta 300 000 euroa momentilta 29.40.53 sisältäen myös verkkojulkaisemisen yhtenäistämishankkeen lisärahoituksen. Ja lisäksi okm varautuu 60 000 euron lisärahoitukseen kielipoliittisen ohjelman edistämiseksi.

Lisäksi todettiin, että okm varautuu JTS2024-2027 valmistelussaan ottamaan huomioon yllä olevat rahoitustarpeet.

Liite 3

Voimavarojen hallinta / Konsernitavoitteet

Konsernitavoitteet (henkiset voimavarat, toimitilat ja infrastruktuuri sekä muut konsernitavoitteet)

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Henkilötyövuodet (htv) (2018=78)	75,9	73,6	71,2	71	71
Työtyytyväisyysindeksi (VM baro) (2018=3,6)	3,6	3,6	3,6	3,4	<=3,4
Sairauspoissaolot (pv/htv) (2018=6,3)	5,8	4,4	7,6	<8	<8
Koulutuspäivät (työpäiviä/htv) (2018=4,3)	4,6	3,1	1,8	5	5
Johtaminen (VM Baron johtajuusindeksi)	3,5	3,4	3,46	3,4	3,4
Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta (VMBaro)	3,3	3,4	3,34	3,6	3,6
Työnantajakuva ja arvot (VMBaro)	3,9	3,7	3,69	3,7	3,7
Tilat (tilatehokkuus (m2/hlö))	20	19,9	19,9	19	19
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva mittari: yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat laadittu*	ei	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva mittari, konkreettiset toimet (samapalkkaisuusindeksi)	100,95	100,58	100,46	100	100

*Vuonna 2019 tasa-arvosuunnitelma laadittu, yhdenvertaisuussuunnitelma valmisteilla.

Kotus raportoi tilinpäätösasiakirjassaan tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, kestävän kehityksen ja digitaalisuuden edistämisen konkreettisista toiminnoista.

Lihavoidut mittarit sisältyvät TA2023-asiakirjaan.